

Ole Bull i Blaker

Av Øyvind Ribsskog

Det er over 90 år siden (i 1956) at bygdefolk i Blaker hørte Ole Bull spille på Blaker Skanse, men ennå blir det prata om denne hendinga i bygda. Hva var grunnen til at Ole Bull besøkte Blaker?

Jo, her budde dattera Eleonore Felicie (f. i Christiania 25.04.1843 d. 1923). Hun gifta seg i Christiania 23.12.1863 med Christoffer Ingier. Han var sønn av oberstløytnant Knud Martin Hals Ingier på Ingier i Ullensaker.

Christoffer Ingier (f. i Ullensaker 11.08.1829 d. 1888) vart høsten 1853 ansatt som choleralege i Vestre Aker, og i desember samme år tok han annen-eksamen og i mai 1862 medisinsk eksamen med haud. Straks deretter slo han seg ned som privat lege i himbygda Ullensaker og i 1864, etter giftermålet med frk. Bull, flytta ekteparet til Blaker. Her fikk de bu på Blaker Skanse. Ingier kjente sikkert kommandanten på Skansen, som var fra Ullensaker og kollega med faren.

Blaker Skanse

Christoffer Ingier og Eleonore Bull fikk fem barn, som alle er født i Blaker:

1. Knud Martin Hans Ingier, f. 31.12.1864
Døpt i Blaker kirke 5.06.1865.
2. Alexandra Felicite Eilleminot Ingier, f. 23.04.1867 d. 11.01.1940
Døpt i Blaker kirke 2.11.1867, Ole Bornemann Bull var en av fadderne. Hun var første kvinne som tok medisinsk doktorgrad i Norge, ugift.
3. Anna Cecilie Moltzau Ingier, f. 19.06.1868 d. 1958
Døpt i Blaker kirke 3.08.1868. Hun var folkeskolelærerinne, ugift.
4. Ole Bormann Bull Ingier, f. 30.11.1869 d. 19.11.1870
Døpt i Blaker kirke 28.07.1870.
5. Lucie Ingier, f. 1.01.1871 d. 1943
Døpt i Blaker kirke 13.07.1871. Gift med bidragsfogd Marcus Jonassen.

I 1866 vart to av barna og en svoger av Ingier - som da budde der - angrepet av difteri, iflg. opplysninger i legeboka.

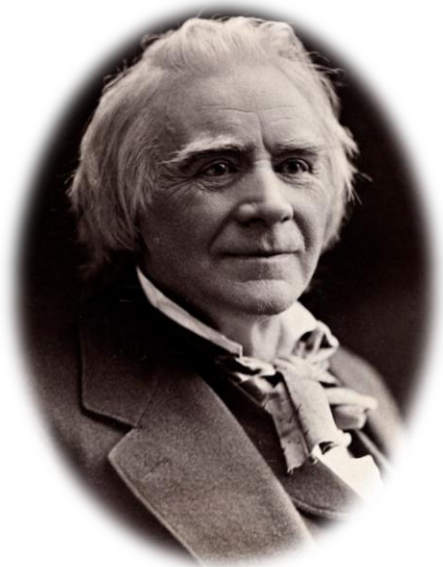
Ingier kjøpte «Sætra» i Blaker, en gard på ca. 200 da innmark. Her førte han opp ny hovedbygning, som hadde mange rare rom og ganger. Etter Ingiers tid vart denne bygningen solgt til hestehandler Svenkerud og flytta til Åsengata i hovedstaden.

På «Sætra» planta Ingier bjerkeallé langs den flere hundre meter lange gardsvegen, og granhekk inntil hovedvegen. Både hekken og alléen er hogd ned. Da barna vaks opp fikk de privat undervisning hos frk. Rofsen på Blaker Skanse. Hun underviste bl.a. au barna til stasjonsmesteren og landhandleren ved Blaker stasjon.

Foruten som distriktslege fungerte Ingier som jernbanelege og vart budsendt fra Bingsfoss, som da var endestasjonen for Urskog-Hølands-banen, når han skulle ut i tjeneste for jernbanens folk.

I «Communeforeningen» var han formann og medlem av Blaker formannskap, og ordfører i Sørumsundhetskommisjon.

Ole Bornemann Bull var født i 1810 og døde i 1880. I 1862 vart han enkemann og reiste i 1867 til Amerika for 3. gang. Han gifta seg oppatt i 1870.

Bull besøkte dattera og svigersønnen flere ganger i Blaker. Gardbruker Gulbrand Foss (bestefar til gardbruker Gulbrand Foss) var en av dem som hørte Bull spille på Blaker Skanse.

Under et seinere besøk kjørte gardbruker Edvart Foss (f. 1857) Bull fra skyss-stasjonen («Doktorstua») og til Sætra. Antagelig kom Bull på et uventa besøk, slik at Ingier ikke fikk møtt han ved stasjonen med den fine kalesjevogna, som han brukte to hester foran.

Det var ingen andre som hadde slikt flott kjøreredskap i Blaker på den tida, og Ingier måtte anskaffe den for å kjøre frua når hun skulle ut å reise.

Bull hadde nok denne gangen gått fra stasjonen og opp til skyss-stasjonen, og derfra vart Edvart Foss budsendt. Skyss-kjøringa gikk på skift, og det var Edvart som hadde tur ved dette høve.

I «Indre Akershus Blad» (nr. 49 for 1953) har en Ole Berntsen en beretning om et besøk Ole Bull hadde på Skansen:

«Engang på slutten av forrige århundre gikk min vei atter over Blaker Skanse. Jeg var i følge med gamle Johan Kjærna, som var husmann på Kjærnsmo gård i Udnes, som den gang eides av Thorvald Meyer. Vi stanset litt ute på gårdsplassen, og Johan Kjærna fortalte:

For mange år siden var jeg stallkar på Kjærnsmo gård, jeg var meget ung den gangen, og til stalltjenesten hørte også dette at jeg skulle skyse herskapet når det ble påbudt, og så fikk jeg en dag ordre om å skyse noen av Meyerfamilien til Blaker Skanse, for Ole Bull var kommet igjen fra en av sine reiser, og oppholdt seg nå en tid på Skansen hos sin svigerfar, og så hadde doktor Ingier innbudt en del Blakerværinger, og noen av sine venner og bekjente forøvrig, for at disse også skulle få høre Ole Bull spille. Og så kjørte vi da, en vakker ettermiddag, noen få dager før St. Hans.

Vi kom hit til Skansen i god behold, og jeg fikk beskjed om å hente herskapet noen timer senere. Men det var gammel skikk den gangen at skyssgutten skulle ha kaffe, og ble traktert riktig godt også, men da jeg skulle reise, var Ole Bull kommet ut på verandaen og sto nå på et av trappe-trinnene og spilte, og jeg må si at jeg aldri hverken før eller senere har hørt maken til vakker musikk.

Der sto han og spilte, en ualminnelig vakker og ung mann, hans rike hårmanke lå som en sky omkring hodet hans, og slik som buen fór henover felestrengene, og slik som tonene strømmet ut fra hans fele, nei, jeg har aldri hørt maken ...

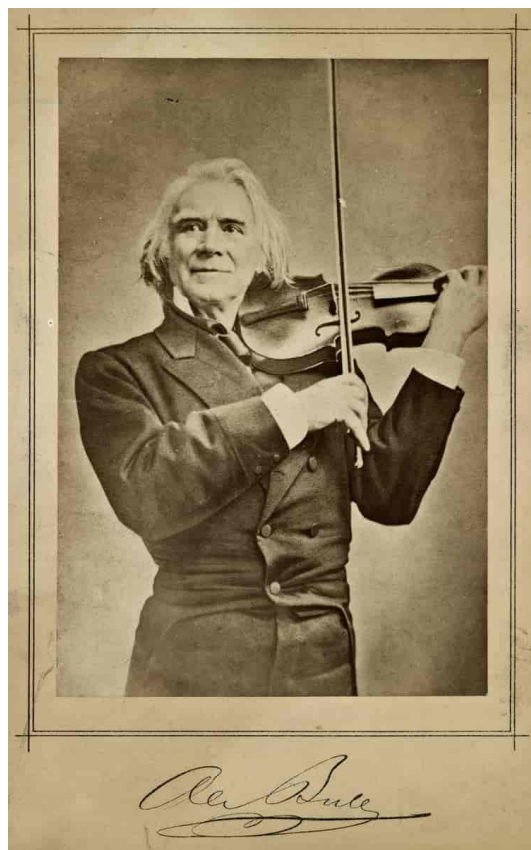
Jeg lyttet en stund, men jeg måtte jo reise, for jeg hadde jo fått ordre om å hente herskapet senere, men da jeg skulle kjøre i vei, var det til å begynne med nesten uråd å få hesten til å gå. Da smelte jeg i luften med svepa, og den gikk noen få skritt framover, men så stanset den igjen, og hodet dens var vendt henover mot det sted hvor Ole Bull sto og spilte. Jeg smelte på ny med svepa, og så gikk den noen skritt igjen, og slik holdt vi på, til vi var kommet utenfor hørevidde ...

Da jeg noen timer senere hentet herskapet, var det blitt stille på Skansen. – Ja, ja, slutter den gamle husmann sin fortelling, dette er den eneste gangen jeg har hørt Ole Bull spille, men å glemme denne spillemannen og musikken hans, det er uråd for meg.»

Ole Bulls besøk på Skansen fant antagelig sted i 1864–67, mest sannsynlig det første året. Da var han enkemann.

Husmannen tok feil da han mente at Bull var svigersønnen til Ingier. (Det var omvendt.) På avstand virka han nok ung på husmannen, kraftig og vakker som Ole Bull var. Kan hende var det etter Bulls besøk og spill i Blaker at Engebret Soot fra Aurskog reiste til Oslo for å høre han spille. Bull lå og sov da Soot nådde fram og vekke Bull. Han satte seg i senga og spilte så den originale kanalbyggeren gråt.

Om episoden sa Bull seinere at han spilte, som var det Dovregubben sjøl som skulle si meninga si om han og musikken hans.

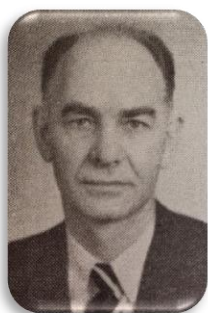
Dattera til Bull og Ingier kom ikke godt overens. Hun var en fin dame, mens legen var robust og likte å bruke kraftige gloser. Fru Eleonore Felicie reiste til slutt fra bygda. To av døtrene har besøkt barndomshimen sin på Sætra og kjerkegården i Blaker år etter år, au etter siste krigen.

Broren Ole Bornemann Bull Ingier døde ett år gamal, og faren døde på Rikshospitalet i 1888.

Den ene av døtrene var Alexandra, som var lege i Oslo.

(Fru Ingier bosatte seg senere i Oslo sammen med døtrene Alexandra og Anna.)

De to legene som fulgte etter Ingier i legestillinga i Blaker, tok au opphold på Blaker Skanse til å begynne med.

Artikkelen er skrevet av Øyvind Ribsskog (1906-1976). Han var lensmann i Aurskog, og leder i Romerike Historielag i perioden 1951-1955, samt redaktør for Årbok II, som denne artikkelen og bildet er hentet fra.

Øvrige bilder i artikkelen er fra Wikipedia.

Tilleggsopplysninger (kilder internett):

Ole Bornemann Bull (1810-1880) ble født på Svaneapoteket i Bergen, der hans far, Johan Storm Bull, var apoteker. Hans mor var Anna Dorothea Geelmeyden. Han var eldst av 10 søsken, og vokste opp i et musikkinteressert miljø. Bull ble en virtuos konsertfiolinist samt komponist, og var en meget aktiv og initiativrik mann. Han ble svært populær både i Europa og USA, hvor han turnerte flere ganger. Han kjøpte også et stort landområde i Pennsylvania, som han kalte Oleana, og hadde store planer, men det ble ingen suksess.

I 1836 giftet han seg med franske **Alexandrine Félicité («Félicie»)** Villeminot (1818-1862). De fikk 6 barn, hvorav 4 levde opp. Hun var stort sett alene om barnas oppdragelse. Eleonore Felicie (f. 1843), som ble gift med Christoffer Ingier, var deres fjerde barn, og første datter, og hun var 19 år da moren døde.

Etter Félicies død giftet Ole Bull (60) seg i 1870 med amerikanske **Sara Chapman Thorp** (1850-1911), og i 1871 fikk de datteren Sara Olea. Hun døde 40 år gammel i 1911, et halvår etter sin mor. Bulls datterdatter Lucie ble også født i 1871.

Sara og Ole bygde hus på Lysøen, hvor Ole Bull døde 17. august 1880. Han ble begravet med full honnør i Bergen 23. august, med tusenvis som hyllet ham i gatene, og både Grieg og Bjørnson m. fl. talte.

Lysøen